Olsztyńskie Zakłady Opon Samochodowych Stomil

Hasło wydrukowane w **Tom IV**

Olsztyńskie Zakłady Opon Samochodowych Stomil, powołane 1 III 1962 jako przedsiębiorstwo w budowie, X 1964 rozpoczęto budowę na obszarze 45 ha, pierwsze opony wyprodukowano VIII 1967. 28 X 1967 Władysław Gomułka dokonał uroczystego otwarcia fabryki. Największy zakład Warmii i Mazur, produkujący opony do samochodów i traktorów, dętki i ochraniacze, dostawca energii cieplnej dla części Olsztyna, pocz. zatrudniał ok. 1300 pracowników, 1970 – 2650, 1976 – 4450, 1980 – ok. 4800.

Od 1976 wzrost niezadowolenia wśród załogi: pisano petycje, odmawiano przyjmowania premii i nagród oraz domagano się uwzględnienia postulatów ws. wynagrodzeń.

22 VIII 1980 rozpoczął się 3-dniowy strajk, na czele KS stanął Marek Piątek; KS przekształcił się w Komitet Robotniczy, 1 X 1980 w NSZZ, do którego przystąpiło ok. 3 tys. pracowników, zarejestrowany w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie. 16 X 1980 w zakładzie niezależnie rozpoczęto tworzenie struktur „S”. 24 X 1980 na spotkanie zakładowe NSZZ przybyli przedstawiciele MKZ Olsztyn: Mirosław Krupiński i Edmund Łukomski oraz Bogdan Borusewicz, 55 delegatów na 68 opowiedziało się za przejściem do „S”. 25 XI 1980 zebranie Zarządu NSZZ „S” w OZOS, wybrano 20-osobowe prezydium z przew. Zbigniewem Przewłockim.

Związek w zakładzie był zaangażowany w protest ws. odwołania i postawienia przed sądem I sekretarza KW PZPR w Olsztynie Edmunda Wojnowskiego, walkę o wolne soboty (24 I 1981 pracy nie podjęło 70 proc. załogi), poprawę bezpieczeństwa i warunków pracy (doprowadzono do likwidacji systemu czterobrygadowego). Członkowie „S” z zakładu brali udział w akcjach protestacyjnych organizowanych przez MKZ i TZR Olsztyn, 10 XII 1980–XII

1981 wydawano „»Solidarność«. Biuletyn Informacyjny NSZZ »Solidarność« w OZOS Stomil w Olsztynie”. W skład ZR Warmińsko-Mazurskiego weszło 4 związkowców z OZOS, w tym 2 do Prezydium (Michał Powroźny od X 1981 był I zastępcą przew. i p.o. przew. ZR, nast. przew. ZR); M. Powroźny i Wiesław Rondomański byli delegatami na I KZD. OZOS wszedł w skład Sieci Organizacji Zakładowych NSZZ „S”.

13 XII 1981 do OZOS przybyło wielu działaczy „S”, w tym spoza zakładu, zredagowano odezwy związkowe, które kolportowano w Olsztynie. Od 14 XII 1981 w zakładzie rozpoczął się strajk ok. 400 pracowników, których późnym wieczorem usunięto z zakładu. 15–17 XII 1981 aresztowano: Z. Przewłockiego, Włodzimierza Romaniuka, Józefa Kociubę i Annę Żurawek, których 6 II 1982 skazano w trybie doraźnym na kary pozbawienia wolności od 3 do 4 lat. Internowano 5 pracowników OZOS. W czasie stanu wojennego w zakładzie kolportowano ulotki, organizowano pomoc pieniężną dla zwolnionych pracowników i ich rodzin, pracownicy uczestniczyli w manifestacjach, mszach za Ojczyznę, spotkaniach Duszpasterstwa Ludzi Pracy i nieformalnych struktur podziemnych.

Od I 1989 przedstawiciele OZOS brali udział w spotkaniach, które doprowadziły do reaktywacji „S”, wchodząc w skład powołanej 12 II 1989 Międzyzakładowej Komisji Organizacyjnej NSZZ „S” Regionu Warmii i Mazur, przekształconej 13 V 1989 w TZR.

1992 powołano OZOS Stomil Olsztyn SA, XII 1995 Grupa Michelin kupiła pakiet większościowy akcji zakładu, 2001 rozpoczęto produkcję opon pod marką Michelin, I 2005 zmieniono nazwę zakładu na Michelin Polska SA.

Od 22 X 1972 OZOS był zabezpieczany operacyjnie przez sekcję VI Wydz. III KW MO/WUSW w Olsztynie w ramach SO krypt. Opona. Prowadzono też szereg spraw operacyjnych dot. poszczególnych pracowników lub wydarzeń w zakładzie. 1982 do rozpracowania pracowników OZOS było zarejestrowanych 49 TW i KO.

Renata Gieszczyńska

Olsztyn, Region Warmińsko-Mazurski

Zgłoś błąd